

4. розширення можливостей людей здійснювати свій вибір у політичній, соціальній та економічній сферах, передусім тих груп населення, які з різних причин мали обмежені можливості.

Базисним принципом концепції розвитку людського капіталу суспільства повинне стати не постійне надання злиденним верствам і країнам гуманітарної допомоги, а стимулювання їхнього розвитку, підвищення їхньої ролі в суспільстві, розширення можливостей вибору способу життя, можливостей прийняття рішень стосовно своєї долі, але одночасно й посилення відповідальності за прийняте рішення і його виконання. Будь-яка серйозна трансформація суспільства, в сфері економіки чи політики, неможлива без активної роботи механізмів розвитку людського капіталу суспільства.

Список літератури

1. Лібанова Е. Л. Ринок праці та соціальний захист. – Київ., 2004.
2. Людський капітал – Wikipedia [Електронний ресурс] // URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki>
3. Щетинин В. Человеческий и вещественный капитал: общность и различие // МЕ и МО, 2003 № 8, с. 55–61.

УДК 316.4

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДІ

О. О. Золотарьов, *ст. гр. МЕ-15*

В. В. Сибірцев, *доц., к.е.н.*

Кіровоградський національний технічний університет

Молода людина – це особистість, а особистість – це результат соціального становлення індивіда шляхом подолання труднощів і накопичення власного життєвого досвіду. Вроджена геніальність автоматично не гарантує того, що людина стане великою особистістю. Вирішальну роль відіграє соціальне середовище, в яке потрапляє людина після народження.

Соціальна адаптація – пристосування індивіда до умов соціального середовища, формування адекватної системи відносин із соціальними об'єктами, рольова пластичність поведінки, інтеграція особистості у соціальні групи, діяльність щодо освоєння стабільних соціальних умов, прийняття норм і цінностей нового соціального середовища, форм соціальної взаємодії. Адаптація може здійснюватись у формі акомодатії (повного підпорядкування вимогам середовища без їх критичного аналізу), конформізму (вимушеного підпорядкування вимогам середовища) та асиміляції (свідомого й добровільного прийняття норм та цінностей середовища на основі особистісної солідарності з ними). Адаптація пов'язана з прийняттям індивідом різних соціальних ролей, адекватним відображенням себе і своїх соціальних зв'язків. Вона відіграє вирішальну роль в соціалізації особистості. Порушенням адаптації вважають асоціальну поведінку, маргінальність, алкоголізм, наркоманію.

Соціалізація молоді дуже важлива сьогодні для України, бо від її успішності залежить майбутнє українського суспільства.

Сучасні суспільні процеси різко змінили соціальне, матеріальне і політичне становище молоді. Останнім часом загострилося чимало молодіжних проблем, серед яких найголовніші: низький рівень життя, безробіття і значна економічна та соціальна залежність від батьків; шлюбно-сімейні; низька народжуваність – рівень народжуваності не забезпечує відтворення поколінь; матеріальна незабезпеченість, відсутність ресурсів для поліпшення житлових умов; поганий стан здоров'я і зростання рівня соціальних відхилень; втрата ідеалів, соціальної перспективи, життєвого оптимізму.

Молоде покоління залишилося без надійних соціальних орієнтирів. Руйнація традиційних форм соціалізації підвищила особисту відповідальність молоді за свою долю, поставивши її перед необхідністю вибору, виявила неготовність більшості з них включитися в нові суспільні відносини. Вибір життєвого шляху став визначатися не здібностями й інтересами молодої людини, а конкретними обставинами.

Серед соціальних проблем українського суспільства які на думку української молоді є найважливішими: безробіття, зростання цін, низький рівень заробітної плати, загальне зниження рівня життя, зростання злочинності, зубожіння населення, наркоманія, СНІД. Серед проблем, що стосуються забезпечення здорового способу життя: стан довкілля, екологія, низький рівень медичного обслуговування, зловживання палінням, недостатні можливості для занять фізичною культурою та спортом, алкоголізм, низький рівень поінформованості про здоровий спосіб життя.

Молоді властиве позитивне сприйняття сучасних реалій. За результатами опитування громадської думки Центру Разумкова на запитання про те, яке відчуття найчастіше виникає при думці про їхнє особисте життя, відповіли: надія на те, що життя поступово змінюється на краще. На другому і третьому місцях у молоді опинилися «відчуття, що життя йде нормально» і «страх перед майбутнім». Відчуття страху перед майбутнім властиве більше ніж кожній десятій молодій людині. Молодь відчужена від держави – 70 % молоді не відчувають себе господарями своєї держави. Кожна третя молода людина не задоволена своїм соціальним статусом і лише третина бачить власну соціальну перспективу в Україні. І хоча абсолютна більшість (93 %) молодих людей сприймають Україну, як свою Батьківщину, проте, у випадку гіпотетичного вибору, обрали б її Батьківщиною лише дві третини, не обрали б – майже кожна шоста молода людина у віці 18–35 років.

В молодіжному середовищі панує найвищий рівень безробіття (13,9 %), найчастіше вимушеного. Проблеми, з якими стикається молодь під час пошуку роботи є вимагання стажу роботи та потреба мати необхідні «зв'язки». Менш значущими є такі труднощі, як те, що роботодавці не бажають брати на роботу молодь або вимагають від неї дуже багато знань і умінь. Серед опитаної молоді свій власний бізнес має 6 % молодих людей. Головна перешкода для започаткування і ведення власної справи – брак стартового капіталу (58 %) та хабарництво чиновників (38 %), а також висока ставка податку, податковий гніт (37 %). Найефективніші засоби сприяння зайнятості молоді: по-перше, зобов'язати навчальні заклади забезпечити випускникам перше робоче місце (44 %), а по-друге, встановити на підприємствах квоти для молоді (41 %).

Отже, в умовах глибокої трансформації суспільних відносин значна частина української молоді втратила позитивні життєві орієнтири, можливість реалізації життєвих планів та прагнень. Ослаблення дії старих регулятивних чинників і несформованість нових, спричинили істотне посилення негативних явищ, поширення поведінкових стереотипів, хибно сприйнятих за вияви свободи особистості. Соціальна адаптація молоді потребує: забезпечення матеріальних потреб для свого розвитку та продовження свого роду; повноцінного спілкування; можливості працювати за спеціальністю з достойною винагородою за працю. З цією метою необхідно:

1. Державним органам влади розвивати наукове ставлення до проблеми для напрацювання науково-обґрунтованих рішень, проводити моніторинг змін тенденцій розвитку молодіжного середовища, систематичні соціологічні заміри потреб молоді для своєчасної реакції на соціальні, психолого–педагогічні виклики сьогодення.

2. Удосконалювати систему роботи з молоддю, сприяти перенесенню акценту роботи на місцевий рівень, посилити координацію між державними та регіональними програмами забезпечення соціального становлення молодих громадян.

3. Розробити механізми участі молоді у громадсько-політичній діяльності, реалізації програм молодіжних організацій шляхом соціального замовлення, інтеграції до європейських і світових молодіжних структур.

4. Запровадити систему прозорого й об'єктивного моніторингу якості освіти, формувати державне замовлення з урахуванням потреб ринку, розробити заходи з профорієнтаційної роботи з молоддю, посилити контроль за дотриманням освітнього законодавства та адаптувати його до сучасних вимог суспільства.

5. Поліпшити доступність освіти через систему кредитування, позаконкурсний прийом малозабезпечених, сиріт, інвалідів, а також систему соціальної підтримки учнів, студентів та молодих учених.

6. Прискорити темпи технологічної модернізації освітнього процесу та розширити мережу нових форм навчання, утворити спеціальні програми з інформатизації навчальних закладів, підвищивши зацікавленість в одержанні інформації.

Список літератури

1. Дембицька Н. Соціально–психологічні проблеми економічної соціалізації молоді /Наталія Дембицька // Соціальна психологія. – 2008. – №2 (28). – С. 125.
2. Лавриненко Л. М. Професіоналізація освіти як складова стратегії її модернізації /Л. М. Лавриненко // Сталий розвиток економіки : всеукраїнський науково–виробничий журнал. – 2011. – №5. – С. 22–25.
3. Лапіна Т. Формування економічного мислення у студентів–фахівців економічного профілю/ Тетяна Лапіна // Нова педагогічна думка : науково–методичний журнал. – 2011. – №1. – С. 55–58.
4. Розум С. И. Психология социализации и социальной адаптации человека. – СПб.: Речь, 2006. – 365 с.

УДК 331.25:369

СТАН РЕФОРМУВАННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ (СОЦІАЛЬНО-СУСПІЛЬНИЙ АСПЕКТ)

А. О. Кадомець, ст. гр. УП-13,

В. В. Сибірцев, доц., к.е.н.

Кіровоградський національний технічний університет

Пенсійна система України – це сукупність створених в Україні правових, економічних і організаційних інститутів і норм, метою яких є надання громадянам матеріального забезпечення у вигляді пенсії. Пенсія – це одноразова або регулярна грошова виплата (у розрахунку на місяць), яка призначається у встановленому державою порядку як захід матеріального забезпечення певних категорій осіб за принципами пенсійного страхування, загальнолюдської солідарності та субсидування. Пенсійне забезпечення – це встановлений державою вид матеріального забезпечення громадян у вигляді пенсій та соціальних послуг, який надається із настанням пенсійного віку, досягненням трудового стажу або у зв'язку з втратою працездатності чи втратою годувальника за рахунок коштів Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування та Державного бюджету.

Одним із найбільш актуальних питань сьогодення є недосконалість пенсійної системи України, оскільки за роки незалежності належна система пенсійного забезпечення так і не була створена.

Система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів.

Перший рівень – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі – солідарна система), що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених Законом про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі – накопичувальна система пенсійного страхування), що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або